

VIP Viac
Inovatívnych
Postupov

dizajn:cre:um ¹ 2024

30 rokov reflexie dizajnu

Inolab
Výskumno-vývojové
oddelenie SCD
V spolupráci

SLOVENSKÉ
CENTRUM
DIZAJNU

Mnohí už vedia.

Vás ostatných radi presvedčíme.

Dodávateľ
strojov a zariadení pre
press a postpress.

www.grafitec.sk

Tlač seriálu dizajn:cre:um 1_2024 je realizovaná na obojstranne natieranom, bezdrevnom papieri 2U Silk 130g/m² s polomatným povrchom od spoločnosti Antalis.

S láskavou
podporou:

sappi

antalis ^{TEAM}

web SCD

Slovenské centrum dizajnu

Slovenské centrum dizajnu (SCD) skúma, prezentuje a popularizuje dizajn na Slovensku, a tiež zachraňuje predmety kultúrnej hodnoty z oblasti dizajnu, úžitkového umenia a architektúry prostredníctvom svojho oddelenia Slovenského múzea dizajnu (SMD).

web inolab

Inolab

Výskumno-vývojové oddelenie SCD sa na verejnosti prezentuje pod značkou *Inolab* a prepája odborníkov z rôznych sektorov.

web LOMA

LOMA

Knižnica materiálov LOMA zbiera vzorky experimentálnych materiálov z celého sveta. Nájdete v nej rôzne druhy plastov, kovov, prírodných materiálov a textilu, ale aj rôzne materiálové prieniky.

Vzorky sú umiestnené na tabuľkách so stručným popisom materiálu a odkazom na komplexnú informáciu, vrátane chemického zloženia a príkladov využitia.

Navštíviť ju môžete v priestoroch Inolabu v Hurbanových kasárňach v Bratislave vo vopred dohodnutom termíne.

Časopis Designum

Designum je v súčasnej dobe významnou platformou pre diskusiu o dizajne. Svoje príspevky zameriava na aktuálne ekologické a spoločenské témy s kritickým pohľadom na dizajn alebo prehodnotením jeho histórie z rôznych perspektív.

Časopis *Designum* prešiel počas rokov niekoľkými vizuálnymi a obsahovými zmenami. Na jeho vytváraní sa podieľalo takmer sto grafických dizajnérov.

Ku obsahu časopisu prispievalo a stále v ňom publikuje niekoľko desiatok domácich i zahraničných prispievateľov. Menili sa aj redakčné tímy, ktoré prispeli k priebežnej aktualizácii rubriky a tém.

Jeho stránky sú plné aktuálnych informácií o súčasnom dizajne na Slovensku aj v zahraničí. Okrem toho pravidelne obsahuje rubriky z dejín a teórie dizajnu, predstavuje názory a prácu zaujímavých dizajnérov a výrobcov, informuje o významných svetových dizajnerských udalostiach a prináša štúdie, tematické bloky, eseje, rozhovory, portréty významných osobností, recenzie, podnety a inšpirácie.

Časopis *Designum* je určený predovšetkým pre dizajnérov, teoretikov, pedagógov, historikov a študentov dizajnu, architektov, výrobcov, manažérov, umeleckých remeselníkov, obchodníkov a pre všetkých milovníkov kvalitného dizajnu zo širokej verejnosti.

Foto:

Obálky, varianty logotypu a ukážky layoutu a grafickej úpravy časopisu z archívu *Designum*.

Zdroje textov:

scd.sk/o-casopise-designum/
scd.sk/o-platfome-e-designum/
scd.sk/clanky/vystava-k-30-vyrociu-designumu/

Premeny formy

Nulté číslo časopisu *Designum* uzrelo svetlo sveta na jeseň roku 1993, krátko po vzniku samostatnej Slovenskej republiky, ako nástupca spoločného česko-slovenského časopisu *Design Trend*, ktorý v rokoch 1992–1993 vydávalo spoločne *Design centrum* Českej republiky a *Slovenské design centrum* (pôvodné názvy).

Jeho pôvodnú podobu vytvorilo grafické štúdio Mr. Dizajn (Milan Mravčák, Richard Čisárik a Bjørn Kierulf). Táto trojica dizajnérov nielen priniesla svoju víziu časopisu o dizajne, ale tiež navrhla názov **DE SIGN*UM**, ktorý zakódovaným slovom design pripomínal latinský nápis, značku (sign), a um.

V rámci ich konceptu sa zároveň snažili demokratizovať tvorivé postupy založené „na myšlienke vytvorenia priestoru na prezentáciu slovenského dizajnu, sprostredkovania rôznych názorov či prístupov a prehĺbovania všeobecnej informovanosti v oblasti dizajnu“ (DE SIGN*UM 0/1993).

V prvých rokoch časopis ponúkol príležitosť viacerým hosťujúcim dizajnérom. Na grafickej úprave jednotlivých čísiel sa až do roku 1996 vždy podieľalo viacero dizajnérov (na nultom čísle spolupracovalo až 9 autorov).

Podľa dizajnérov z Mr. Dizajn: „Časopis sa tak stáva aj pracovným priestorom, výstavnou plochou názorov a prístupov v oblasti grafického dizajnu.“

Grafickú úpravu časopisu postupne prevzal Jan Meisner (tryo), ktorý z pozície umeleckého riaditeľa pokračoval v spolupráci s prizvanými dizajnérm.

designum 1
designum 2
designum 3
designum 4
DESIGNUM 5
designum 12007

Na koncept spolupráce nadviazala aj Zuzana Chmelová, no okruh hosťujúcich dizajnérov sa postupne zmenšoval. Okrem toho dizajnérka vykonala zmeny loga a zaviedla jeho horizontálne umiestnenie na obálke (1/2002).

Typografiu časopisu výrazne inovoval Vladislav Rostoka (2-4/2002), ale neskôr Zuzana Chmelová ziadla nový vizuál a layout, ktoré prispeli k zmene jeho formátu a obsahovej štruktúry.

V roku 2006 štvorica mladých grafických dizajnérov - Palo Bálík, Marcel Benčík, Emil Drličiak, Ján Šicko prišla s celkom novým konceptom. Založili ho na výraznom zmenšení formátu a variabilite logotypu.

Neskôr sa layoutu ujal Emil Drličiak, ktorý od čísla 4/2008 prenechal prácu na vizuálnej koncepcii a riešení obálky Robertovi Paršovi, ktorý časopis priebežne inovoval.

Na grafickú úpravu ročníkov 2012 – 2013 boli pozvaní ďalší grafickí dizajnéri – Boris Meluš, Martin Mistrík, Katarína Balážiková, Milk štúdio a dvojica Juraj Blaško a Matúš Lelovský.

K 20. výročiu časopisu vyhlásila redakcia súťaž o vytvorenie nového loga a layoutu. Porota na čele s Palom Bálikom vybrala z piatich návrhov Matúša Lelovského a Juraja Blaška, ktorí prišli s novým riešením loga ako aj s koncepciou vnútornej štruktúry obsahu.

Opätovné zvečšenie formátu pomohlo vyniknúť obrazovému materiálu a aj príspevky získali nový priestor. Časovú rezervu na prípravu a hlbšie spracovanie umožnila nová štvrtročná periodicita vydávania.

Od roku 2015 prevzal grafickú úpravu a zalamovanie časopisu pod svoju zodpovednosť Matúš Lelovský.

Časopis *Designum* zároveň už niekoľko ročníkov poskytuje priestor na prezentáciu nových slovenských písiev. Zámerom redakcie je písmo nielen prezentovať, ale prostredníctvom ich využitia v nadpisoch jednotlivých príspevkov ich aplikovať aj v praxi.

Výstava **Všetko nejlepší, Designum!** mapuje tridsaťročnú históriu odborného časopisu Designum.

Prezentácia v Galérii dizajnu Satelit sleduje po jednotlivých číslach jeho dlhodobú existenciu v premenách, ktoré ho sprevádzali počas troch desaťročí pôsobenia.

Výstava, ktorej dizajnérske riešenie (Matúš Lelovský) zdôrazňuje akúsi linearitu vizuálneho spracovania jednotlivých ročníkov, neprezentuje časopis ako nedotknuteľný galerijný exponát. Práve naopak, umožňuje návštevníkom a návštevníčkam vziať si ho do ruky, ohmatať štruktúru papiera, zacítiť tlačiarenskú vôňu a prelistovať jeho obsah.

Autori a autorka vizuálnych koncepcií:
Milan Mravčák, Richard Čisárik, Bjørn Kierulf (Mr. Design), Jan Meisner (tryo), Zuzana Chmelová, Palo Bálik, Emil Drličiak, Marcel Benčík, Ján Šicko, Juraj Blaško, Matúš Lelovský.

Hostujúci dizajnéri a dizajnérky:
Peter Biľak, Pavel Blažo, Richard Čisárik, Bjørn Kierulf, Roman Krajčír, Milan Mravčák, Julo Nagy, Vladislav Rostoka, Juraj Žilinčár, Pavol Rozložník, Viktor Lipták, Vladimír Jurkovič, Lubomír Krátky, Martin Krýsl, Milan Machajdík, Zoltán Salamon, Marek Ormandík, Lubica Tomašítková, Diana Uramová, Juraj Linzboth, Viktor Mada, Tomáš Haleš, Lucie Meisnerová, Andrea Štecková, Lukáš Uher, Jan Meisner, Ivan Jakubec, Jozef

Dóka, Juraj Habodász, Peter Horváth, Pavel Choma, Milan Veselý, Aleš Votava, Stanislav Stankoci, Pavla Šoltisová, Marta Balážiková, Nina Veselá, Ilona Németh, Robert Urbásek, Martin Augustín, Lubomír Stančík, Jana Lokšenincová, Miroslav Cipár, Karol Rosmány, Lubomír Longauer, Jozef Pernecký, Lubica Fábri, Imrich Vaško, Juliana Michalčáková, Eleonóra Pastorová, Jakub Meisner, Svetozár Mydlo, Andrej Krátky, František Kudláč, Juraj Demovič, Jana Sapáková, Eva Kovačevičová-Fudala, Dali M. Campbell, Peter Ďurík, Eva Ondrášková, Ivan Bílý, Rastislav Michalík, Ján Filípek, Juraj Blaško, Katarína Balážiková, Robert Paršo, Boris Meluš, Martin Mistrík, Martin Kahan, Martin Jenča, Andrej Barčák, Ado Juráček, Matúš Lelovský.

GALÉRIA
DIZAJNU
SATELIT

Všetko nejlepší, Designum!

od 15. 2. 2024

**Hurbanove kasárne,
Kollárovo námestie 10,
811 07 Bratislava, Slovensko**

**Otváracie hodiny
Streda - nedeľa 14:00 - 18:00**

**30 rokov časopisu
135 tlačených vydaní
2 609 príspevkov
10 699 strán
83 grafických dizajnérov
a dizajnérov**

Koncepcia: Mgr. Jana Oravcová, PhD., a redakcia
Dizajn výstavy: Matúš Lelovský a Peter Liška
Grafický dizajn: Matúš Lelovský
Foto: Adam Šakový

Transformácia tém

Slovensko prešlo za 30 rokov výrazným vývojom a dizajnéri od deväťdesiatych rokov museli priebežne reagovať na nové sociálne, ekonomické a politické podmienky. Počas existencie časopisu pribúdali na scéne stále nové generácie dizajnérov.

Designum sleduje nielen tieto transformácie ale aj vplyv globálnych pohybov od tradičných remesiel až po využívanie moderných technológií, konceptov a trendov.

Priemysel, ekonomika, vzdelávanie a kultúra sa ocitli v novom kontexte vzájomnej spolupráce a konkurencie v rámci EU.

K voľnému pohybu tovaru a talentu sa pridali počítače, nové digitálne technológie a možnosť šírenia informácií cez internet.

Pred dizajnérmi dnes stoja nové ekologické a sociálne výzvy a otázky vyvoláva aj rýchly vzostup umelej inteligencie.

Historické súvislosti

Slovenské centrum designu, ako vydavateľ časopisu zároveň považuje za dôležité nielen aktuálne udalosti, ale aj poznanie histórie dizajnu a prínos slovenských osobností k jeho vývoju v bývalom Československu a vo svete.

Preto v roku 2013 zriadilo ako svoju súčasť Slovenské múzeum dizajnu, ktoré naplňa víziu umeleckopriemyselného múzea v Bratislave z 20. rokov minulého storočia.

Špecializuje sa na zber, prezentáciu a výskum všetkých foriem dizajnu a vybraných oblastí úžitkového umenia, architektúry a súvisiacich disciplín, vrátane prienikov s voľnou výtvarnou tvorbou, fotografiou a novými médiami.

Výskumy múzea prinášajú nové pohľady na históriu a dynamiku dizajnerskej tvorby a ich výsledky sú prezentované v časopise Designum a odborných publikáciách SCD.

Informačná explózia a rozvoj internetu časom potlačil záujem o tlačené médiá a na novovzniknuté sociálne siete sa presunuli aj mnohé diskusie o dizajne.

Pre zachovanie ich odbornosti a využitie trendov Designum založil doplnkovú online platformu, ktorá redakcii umožňuje rýchlejšie zverejňovať aktuálne príspevky, dopĺňať a prepájať ich obsah a obohatovať ho o moderné multimediálne prvky.

e-designum

e-designum sa postupne stalo miestom pružne reagujúcim na aktuálne udalosti v dizajne na Slovensku aj v zahraničí, ktoré sleduje množstvo nových čitateľov.

Klub dizajnu

Pre priaznivcov hovoreného slova SCD navyše pravidelne pripravuje aj sériu rozhovorov so zaujímavými dizajnérmi vo forme podcastu Klub dizajnu.

Inzercia

Ak chcete osloviť cieľovú skupinu zaují-
majúcu sa o dizajn, polygrafiu a kvalitné
výrobky, **Designum** je ideálne miesto na
propagáciu vašich produktov a služieb.

Kvalitné grafické papiere, na ktorých sú
jednotlivé čísla časopisu vytlačené a jeho
celková úprava dodajú vašej celostranovej
reklame punc kvality.

Cenník inzercie v časopise Designum:

- € 800 štvrtá strana obálky
- € 600 druhá alebo tretia strana obálky
- € 400 celá strana v časopise

Uvedené ceny sú orientačné.

Neštandardné formy reklamy, množstev-
né a objemové zľavy a výsledná cena sa
vždy určia dohodou s redakciou časopisu
a vedením SCD.

Predaj a distribúcia

Časopis Designum je dostupný v stánkoch
distribučnej spoločnosti Mediaprint Kapa
a vo vybraných kníhkupectvách a galériách
na Slovensku a v Česku:

Galéria Satelit SCD, Hurbanove kasárne,
Kollárovo nám. 10, Bratislava
Kníhkupectvo Artforum
Knihy LIC, Nám. SNP 11 v Bratislave
Kníhkupectvo Ex Libris, SNG
Rázusovo nábrežie 2, Bratislava
Kníhkupectvo Martinus
slávica-dizajn, Laurinská 19, Bratislava
VPRIESTORE, Klemensova 5, Bratislava
Uměleckoprůmyslové museum v Praze,
Museum Shop Modernista,
ul. 17. listopadu 2, Praha, Česká republika

Predplatné

Časopis prináša aktuálne trendy, názory
a prácu slovenských dizajnérov. Uverej-
ňuje informácie o aktuálnom dianí, ale aj
o dejinách a teórii dizajnu.

Využite možnosť zakúpenia, alebo daro-
vania predplatného a časopis vám bude
chodiť rovno do schránky.

Každý predplatiteľ (fyzická osoba) ako
bonus získava ročný členský preukaz do
špecializovanej knižnice SCD zadarmo.

Predplatné Designum

- € 33.00 všetky čísla Designum 2023-24*
- € 18.00 všetky čísla Designum 2024*
- € 4.80 vybrané číslo r. 2024*
- € 15.00 všetky čísla Designum 2023*
- € 4.50 vybrané číslo r. 2023*
- € 12.00 všetky čísla Designum 2021-22
- € 3.40 vybrané číslo Designum 2021-22

* Pre SR aj zahraničie, doručenie zadarmo.

Objednanie časopisu

cez online formulár.

Darovanie predplatného

prostredníctvom poukážky.

Archív Designum ponúka
všetky vydania po rok 2020.

Designum vo formáte PDF
po rok 2019 na Issuu.com.

Inolab

Výskumno-vývojové
oddeľenie SCD

Obálka a vnútorná dvojstrana: Foto © Adam Šakový

Zostavil: Robert Paršo, vedúci VVO SCD

Autori textov: Jana Oravcová a redakcia, Gabriela

Ondrišáková, Róbert Paršo a archív časopisu Designum

Korektúry: Sílvia Kružliaková a Gabriela Ondrišáková

Foto: Archív časopisu Designum a Adam Šakový

Príloha je súčasťou časopisu **PrintProgress**

Redakcia

Slovenske centrum dizajnu

Jakubovo nám. 12

814 99 Bratislava

Redakcia Designum:

Jana Oravcová

jana.oravcova@scd.sk

+421 2 204 77 318

+421 918 110 256

Redakcia e-designum:

Lubica Pavlovičová

lubica.pavlovicova@scd.sk

Marketing a mediálna podpora:

Barbora Krejčová

barbora.krejцова@scd.sk

Distribúcia a predplatné:

Katarína Kubalová

predplatne@scd.sk

Desaťročné spolupráce JUBILUJÚCU ŠKOLU PODPORUJE GRAFOBAL

Pri odovzdávaní poskytnutého zariadenia sa stretli a vymenili si skúsenosti z odbornej prípravy študentov riaditeľ Spojenej školy Holíč PhDr. Jaroslav Krajčovič, PhD., predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Grafobalu Ing. Richard Kohút, majster odbornej výchovy Jozef Dojčák, člen predstavenstva a riaditeľ marketingu a rozvoja obchodu Grafobalu Ing. Tomáš Pekár, MBA.

GRAFOBAL, akciová spoločnosť Skalica (Grafobal) poskytol Strednej odbornej škole technickej Jozefa Čabelku - organizačnej zložky Spojenej školy Holíč, elektrickú gilotinovú rezačku model IDEAL 4350 s príslušenstvom. V polygrafickej dielni škola doplnila už skôr Grafobalom venovaný rezací ploter a nažehlovací lis. Poskytnuté populárne a užívateľsky obľúbené polygrafické zariadenia majú možnosť využiť pre praktickú prípravu najmä budúci operátori tlače. Zručnosti a návyky pre svoje povolanie si rovnako, ako napríklad študenti so zameraním na logistiku, osvojujú aj počas odbornej praxe v Grafobale.

„Odborníci, počas štúdia dostatočne pripravení pre prax, sú významnou posilou našich závodov. Náročnosť prípravy špecialistov ale aj príťažlivosť práce v polygrafii zvyšuje v súčasnosti modernizácia a digitalizácia. Dnes by sa

Riaditeľ Spojenej školy Holíč PhDr. Jaroslav Krajčovič, PhD. a predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Grafobalu Ing. Richard Kohút pri odovzdávaní elektrickej gilotinovej rezačky IDEAL 4350.

objaviteľ sériovej tlače Gutenberg čudoval, kam jeho vynález došiel a čo všetko si dnes vyžaduje tlačiarenské remeslo osvojiť. Od toho, akých odborníkov nám pripraví školstvo, pritom do veľkej miery závisí i konkurencieschopnosť a budúcnosť našich závodov,“ pripomenul, okrem iného, v súvislosti s významom desaťročnej zmluvnej pomoci pri príprave študentov Ing. Richard Kohút, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Grafobalu.

„Chcem veľmi pekne poďakovať za spoluprácu, ktorú máme s firmou Grafobal a verím, že do budúcnosti bude ešte intenzívnejšia,“ uviedol pri prevzatí rezačky riaditeľ Spojenej školy Holíč PhDr. Jaroslav Krajčovič, PhD.

Jubilujúcu, storočie pôsobiacu, Strednú odbornú školu technickú v Holíči spája s donorstvom aj medzinárodne uznávaný vedec, rodák z Holíča profesor Jozef Čabelka, ktorého meno škola nesie. V minulosti poskytol vlasti prístroje a zariadenia za 200 tisíc dolárov. Užšia spolupráca školy a skalického Grafobalu sa tiež na základe vzájomnej zmluvy o poskytovaní odbornej praxe rozvíja od roku 2014.

Marián Gaža, GRAFOBAL,
akciová spoločnosť Skalica
zodpovedný za mediálnu
komunikáciu

Facebook

Instagram

youtube

linkedin

► pogumovanie valcov

► tlačová chémia

► ofsetové poťahy

www.bottcher.sk
www.bottcher.cz